

دشمن حریف دانش ایران نیست

بیش از ۳۰ دانشگاه کشور تاکنون مورد حملات آمریکا و اسرائیل قرار گرفته اما چراغ علم در ایران خاموش نخواهد شد

قدرتمند دفاعی کشور بدهند. هیات مدیره انجمن ترویج علم ایران نیز در بیانیه‌ای دفاع از امنیت مراکز علمی را وظیفه‌ای مشترک برای همه کسانی که به ارزش دانش و نقش آن در پیشرفت بشریت باور دارند، دانسته است.

🔴علم زیر آتش

در میان تجاوزه‌های متعدد دشمن به مراکز علمی، شاید تکان‌دهنده‌ترین هدف این حملات، انستیتو پاستور تهران بود. این مرکز که پس از جنگ جهانی اول با همکاری انستیتو پاستور فرانسه تأسیس شد، بیش از یک قرن سابقه در تولید واکسن‌های بومی مانند ابله و کووید-۱۹ داشته است. تصاویر منتشرشده حاکی از تخریب گسترده این مرکز تاریخی است.

سخنگوی وزارت بهداشت این حمله را «تجاوز مستقیم به امنیت بهداشت جهانی» خواند و از سازمان بهداشت جهانی خواست دخالت کند. وزارت خارجه هم این اقدام را «حمله‌ای دلخراش، ظالمانه، نفرت‌انگیز و کاملاً خشم‌آور» توصیف و اعلام کرد: «این اقدام صرفاً یک جنایت جنگی

دیگر در چارچوب جنگی غیرقانونی نیست؛ این یک حمله وحشیانه به ارزش‌های اساسی انسانی است.»

در این بین دانشگاه‌ها نیز از جنایات ترامپ و نتانیاهو بی‌نصیب نمانده‌اند. حسین سیمایی صراف، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

زهرامدنی گروه جامعه

بیش از یک ماه از آغاز دفاع مقدس سوم و حملات نظامی رژیم صهیونی و آمریکایی به کشورمان می‌گذرد؛ در این مدت، بیش از ۷۶ مرکز علمی و دانشگاهی در نقاط مختلف کشور مورد حمله مستقیم یا غیرمستقیم قرار گرفته است. دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه علم و صنعت، دانشگاه صنعتی اصفهان و چندین مرکز علمی دیگر در نقاط مختلف از جمله مراکزی هستند که در این جنگ آسیب دیده‌اند. جنگی تحمیلی که به گفته کارشناسان تلاشی آشکار برای متوقف کردن روند بومی‌سازی دانش در کشوری است که با وجود همه تحریم‌ها و تهدیدها، چراغ علم را روشن نگه داشته است.

حملات وحشیانه دشمنان به مراکز علمی و دانشگاهی در حالی در جریان است که از منظر حقوق بین‌الملل، چنین اقداماتی با اصول بنیادین حقوق بشردوستانه در تعارض آشکار قرار دارد. کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو ۱۹۴۹ و پروتکل‌های الحاقی آن‌ها بر اصل اساسی «تفکیک» تأکید می‌کند. مطابق این اصل، طرف‌های درگیر در هر خصامه‌ای موظف‌اند همواره میان اهداف نظامی و غیرنظامی تمایز قائل شوند و حملات خود را صرفاً متوجه اهداف نظامی کنند. بدیهی است که دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی، کتابخانه‌ها و آزمایشگاه‌های علمی به‌طور ذاتی در زمره اهداف غیرنظامی قرار دارند و هدف قرار دادن آن‌ها نقض صریح این اصل بنیادین به شمار می‌آید. در همین راستا رایزنان علمی جمهوری اسلامی ایران در مناطق مختلف جهان به تازگی در نامه‌ای سرگشاده به رؤسای بیش از ۲۰۰ دانشگاه بزرگ جهان، حملات نظامی به دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور را نقض آشکار قوانین بین‌المللی دانسته و خواستار محکومیت جهانی این اقدامات از سوی مجامع علمی و نهادهای بین‌المللی شده‌اند.

کارشناسان نیز معتقدند که تعرض به محیط‌های علمی نه تنها جنایت جنگی بلکه تهاجمی مستقیم به هویت و آرم‌های یک ملت محسوب می‌شود؛ از همین رو نظام اسلامی همان‌گونه که در دفاع از مرزهای جغرافیایی قاطع عمل می‌کند، باید در صیانت از مرزهای دانش نیز با اقتدار عمل کند.

محمدحسین امید، رئیس دانشگاه تهران در پی حمله مجدد به دانشگاه شهید بهشتی، انستیتو پاستور و سایر مراکز علمی و دانشگاهی در بیانیه‌ای از نیروهای مسلح مقتدر کشور درخواست کرده تا با حداکثر توان و ظرفیت، در برابر این حملات، برای مجازات متجاوزان مقابله به مثل نموده و تاوان این رژیم‌های تعدّی‌گر را با زبان

دشمنان در چند محور دست به حملات سنگین علیه ایران زدند و مناطق مرزی آذربایجان غربی نیز در خط مقدم این تهاجم قرار گرفت. اما آنچه این روزها در کوچه‌ها، جاده‌ها، مزارع، بازارها و حتی حاشیه دریاچه ارومیه دیده می‌شود، تصویر دیگری از این استان است؛ تصویری از مردمی که در کنار دفاع از آب‌وخاکشان، زندگی را متوقف نکرده‌اند و چرخ توسعه را آرام اما پیوسته می‌چرخانند. در جبهه حضور در میدان و دفاع از کشور و آرم‌ها، تک تک زنان و مردان و کودکان آذربایجان غربی همچون رزمندگان هشت سال دفاع مقدس سینه سپر کرده‌اند، و همین مردم با فعالیت روزمره و کاشت و ساخت و درمان و تجارت و زندگی را به آرامی پیش می‌برند. پروژه‌های عمرانی متوقف نشده، گندم‌زارها سبزتر از سال‌های اخیر سر بر آورده‌اند، تالاب‌دوباره نفس می‌کشد و بارش‌های پربرکت، حال دریاچه ارومیه را خوب و آن را عزیزتر از همیشه کرده است. امروز، آب دوباره به کشتی آرتمیارسیده و جغرافیای امید در سواحل این پهنه آبی گسترده شده است. آذربایجان غربی، حتی در روزهایی که صدای گاه‌به‌گاه شنیده می‌شود، در مسیر پیشرفت ایستاده است؛ استانی که هم می‌جنگد، هم می‌سازد، هم زندگی می‌کند.

آذربایجان غربی امروز شبیه استان‌هایی است که در دل تاریخشان هم جنگ را دیده‌اند، هم سازندگی را و هم برخاستن از دل بحران‌ها را. این استان مرزی، در روزهایی که کشور درگیر «دفاع مقدس سوم» است، یک تصویر دوگانه اما هماهنگ را به نمایش گذاشته و آن هم پایداری در برابر تهدید، و پیشروی در مسیر توسعه است. سفر در شهرستان‌های مختلف استان، از ارومیه تا خوی، نقده، میاندوآب، مهاباد، بوکان و چالدران، نشان می‌دهد که ضربان زندگی در این منطقه نه تنها کاهش نیافته، بلکه در برخی حوزه‌ها شتاب بیشتری هم گرفته است.

این گزارش، سفری است به نقاط مختلف استان؛ جایی که در شرایط جنگی و حمله دشمن آمریکایی صهیونیستی به خاک ایران، مزارع گندم سبزرتر از هر سال شده‌اند، پروژه‌های عمرانی روشن مانده‌اند، تالاب‌ها و دریاچه‌ها پرآب‌تر و مردم، همان مردم همیشگی هستند و نقش زیبا و ارزشمند مدافع و سازنده را ایفا می‌کنند.

🔴بازگشت آب، بازگشت زندگی

پیش از ورود به آمار و ارقام، کافی است چند ساعت در ساحل

🔴چراغ علم خاموش نمی‌شود

حملات اخیر دشمن صهیونی-آمریکایی تلاشی آشکار برای متوقف کردن روند رشد علمی کشوری است که سال‌هاست با وجود تحریم‌ها و فشارهای بین‌المللی، به‌ویژه در حوزه‌های دانش‌بنیان، هسته‌ای و هوافضا، فناوری‌های نوین، انرژی و پزشکی، پیشتاز منطقه شده است. دکتر حسین نصیری، مدیر گروه آموزش عالی مرکز پژوهش‌های مجلس در گفت‌وگو با جام جم با اشاره به این حملات می‌گوید: این نخستین‌بار نیست که دشمن تلاش می‌کند، ریشه‌های پیشرفت علمی ایران را قطع کند چراکه پیش از این نیز بارها دانشمندان هسته‌ای کشور هدف قرار گرفتند به‌طوری که مجموعاً در جنگ رمضان و ۱۲ روزه حدود ۲۰ استاد دانشگاه توسط دشمن به شهادت رسیدند. بااین حال، تجربه نشان داده که هر شهید علمی، نه پایان یک مسیر، بلکه آغاز راه ده‌ها دانشجوی مشتاق بوده و سایر دانشمندان ایرانی نیز با وجود تحریم، انزوا و فشارهای سیاسی، مسیر تولید علم را متوقف نکردند. به گفته وی حمله به دانشگاه‌ها و ترور دانشمندان، حمله به آینده، امید و تلاش برای توقف تولید اندیشه است و ترور نخبگان علمی، نه فقط در ابعاد انسانی، بلکه در سطح راهبردی، نوعی پروژه خاموش‌سازی توسعه و خودکفایی علمی است که پیامدهای آن فراتر از مرزهای ایران است.

🔴علم در ایران ریشه دارد

اما واقعیت این است که دشمنان ایران، حتی اگر بتوانند یک چهره علمی را خاموش کنند، نمی‌توانند جلوی تکثیر اندیشه و پویایی جامعه دانشگاهی کشور را بگیرند. زیرا علم، برخلاف ابزار نظامی، در دل‌ها و ذهن‌ها ریشه دارد و این ریشه‌ها، با خون جوانان این سرزمین آبیاری شده و ایران چندین دهه است که به خوبی یادگرفته چگونه روی پای خود بایستد.

آن طور که مدیر گروه آموزش عالی مرکز پژوهش‌های مجلس توضیح می‌دهد، آنچه سال‌هاست سرمایه هسته‌ای ایران اسلامی به شمار می‌رود، نیروی انسانی است که به‌صورت زنجیره و نسل به‌نسل از استاد به شاگرد منتقل شده و امروز طیف وسیعی از دانشمندان جوان ما در حوزه‌های مرتبط و مختلف و عرصه دانش و فناوری هسته‌ای در حال فعالیت هستند و این چرخه بیش از پیش ادامه خواهد یافت. بنابراین علم مطلقاً نابودشدنی نیست و تلاش‌های مذبوحانه رژیم صهیونی-آمریکایی برای ضربه زدن بر پیکره علمی کشور از طریق حمله به مراکز علمی و ترور دانشمندان راه به جایی نخواهد برد چراکه علم هسته‌ای در ایران بومی‌سازی شده است. وی ادامه می‌دهد: اما آنچه بار دیگر به ما ثابت شد، سکوت نهادهای بین‌المللی مسئول در برابر این جنایات بود. در واقع سازمان‌هایی که موظف به حمایت از آزادی علمی، امنیت دانشمندان و حق تحصیل‌اند، در برابر هدف قرار دادن جامعه علمی کشور، این بار هم تنها نظاره‌گر بودند. این سکوت، نه صرفاً بی‌عملی، بلکه نشانه‌ای از استاندارد دوگانه‌ای است که سال‌هاست گریبان‌گیر روابط جهانی شده است.

🔴بازگشت پرنندگان به تالاب نورولو

در جنوب آذربایجان غربی، تالاب نورولو یکی از بهترین فصل‌های اخیر خود را تجربه می‌کند. رئیس اداره حفاظت محیط زیست میاندوآب در مورد وضعیت این تالاب به «جام جم» می‌گوید: «تالاب نورولو ۱۰۰ درصد آبگیری شده و آماده میزبانی پرنندگان مهاجر است. بارش‌های اخیر دبی زیرین‌رود را بالا برده و این تالاب دوباره به چرخه طبیعی برگشته است.»

🔴خوی؛ مسیر تبدیل به قطب گلخانه‌ای

در خوی، جایی که این روزها هم‌صدای مدافعان امنیت است، صدای دیگری هم شنیده می‌شود؛ صدای ساخت‌وساز گلخانه‌هایی که قرار است اقتصاد منطقه را متحول کند. علی مردانی، مدیر جهاد کشاورزی خوی، درباره این پروژه می‌گوید: «با وجود شرایط کشور، سرمایه‌گذاران کار را متوقف نکرده‌اند. سازه گلخانه‌ای ما به ۹۰ درصد پیشرفت رسیده و اگر آب و تسهیلات بانکی تأمین شود، ظرفیت توسعه تا ۵۰۰ هکتار را داریم. این یعنی اشتغال مستقیم برای ۵۰۰ نفر از جوانان منطقه که فردایی روشن را رقم می‌زند.»

او تأکید می‌کند: «گلخانه برای آینده کشاورزی منطقه حیاتی است؛ مصرف آب پایین‌تر، محصول باکیفیت‌تر و قابلیت صادرات بیشتر. ما در این پروژه فقط تولید نمی‌کنیم، بلکه در حال ساختن یک مدل جدید توسعه پایدار هستیم.»

در کنار فعالیت‌های دفاعی، این‌گونه طرح‌ها نشان می‌دهد که آذربایجان غربی حتی در روزهای بحرانی، چراغ اقتصاد خود را خاموش نمی‌کند. در کنار احداث و راه‌اندازی گلخانه‌ها، مزارع گندم آذربایجان غربی هم امسال شبیه یک شگفتی هستند؛ بارش‌های مناسب و برنامه‌ریزی دقیق موجب شده تا تولید استان از ۸۰۰ هزار تن عبور کند.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان، در بازدید از مزارع ارومیه گفت: «این سطح کشت که بیش از ۴۰۶ هزار هکتار می‌باشد، نشان‌دهنده اعتماد کشاورزان به عملکردشان است. ۷۱ طرح گندم‌بنیان را در استان اجرا کرده‌ایم و برای نخستین بار کل حق بیمه گندم را دولت پرداخت می‌کند.» محمدرضا صافری ادامه داد: «مسال مبارزه با آفات و مدیریت تغذیه گیاهی دقیق‌تر از گذشته انجام شد. ۷۵۰۰ تن کود اوره توزیع کردیم و کودهای فسفاته و پتاسه نیز در راه است. افزایش بهای خرید تضمینی گندم به ۴۹ هزار و ۵۰۰ تومان نیز انگیزه کشاورزان را بالا برده است.» در سالی که کشور در برابر تهدیدات خارجی ایستاده، افزایش تولید گندم معنای مهم‌تری پیدا می‌کند و آن هم امنیت غذایی است که می‌بایست در صدر نگاه‌ها و برنامه‌ها قرار می‌گرفت.

است را با بمب، موشک و ترور از بین برد.

🔴یادداشت

دکتر زهراسادات میرهاشمی ازیس دانشکده الهیات دانشگاه الزهراء (س)

ترس از استقلال علمی ایران

در دهه‌های اخیر، مسیر پیشرفت علمی در ایران نه مسیری هموار، بلکه راهی پرچالش و آمیخته با فشارهای بیرونی بوده است. بااین حال، آنچه این مسیر را متمایز می‌کند، تکیه بر توان داخلی و اراده‌ای است که بارها نشان داده می‌توان محدودیت‌ها را به فرصت تبدیل کند. تحریم‌های گسترده در حوزه‌های مختلف، به‌ویژه در عرصه‌های فناوری، انرژی، پزشکی و صنایع پیشرفته، با هدف کند کردن شتاب علمی کشور اعمال شده‌اند. این محدودیت‌ها نه تنها دسترسی به تجهیزات و منابع بین‌المللی را دشوار کرده، بلکه مسیر تعاملات علمی با جهان را نیز با چالش مواجه ساخته است. در کنار این فشارها، مراکز علمی و دانشگاهی نیز در مقاطع مختلف از جمله این روزها از تنش‌های نظامی نیز در امان نبوده‌اند. هرچند دانشگاه‌ها ذاتاً نهادهایی علمی و غیرنظامی هستند، اما زیرساخت‌های علمی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از حملات آسیب دیده‌اند. این موضوع، علاوه بر خسارت‌های فیزیکی، بر روند آموزش، پژوهش و تبادل علمی نیز تأثیر گذاشته است. در واقع نگرانی برخی قدرت‌های جهانی از پیشرفت علمی ایران، خود را در قالب محدودسازی، تحریم و فشارهای سیاسی نشان داده است. این نگرانی‌ها، بیش از آنکه صرفاً فنی باشند، ریشه در تغییر موازنه‌های قدرت و استقلال علمی کشور دارند. در واقع، علمی که به استقلال و خودکفایی منجر شود، همواره با حساسیت بیشتری از سوی رقبای دنیال می‌شود. با این حال، تجربه سال‌های گذشته نشان می‌دهد که مسیر پیشرفت علمی در ایران، بیش از آنکه وابسته به شرایط بیرونی باشد، به اراده درونی وابسته است.

ادامه مطلب را در «جام‌جم آنلاین»

بخوانید.

اسکن کنید

ایران

🔴بازگشت پرنندگان به تالاب نورولو

در جنوب آذربایجان غربی، تالاب نورولو یکی از بهترین فصل‌های اخیر خود را تجربه می‌کند. رئیس اداره حفاظت محیط زیست میاندوآب در مورد وضعیت این تالاب به «جام جم» می‌گوید: «تالاب نورولو ۱۰۰ درصد آبگیری شده و آماده میزبانی پرنندگان مهاجر است. بارش‌های اخیر دبی زیرین‌رود را بالا برده و این تالاب دوباره به چرخه طبیعی برگشته است.»

موسی جسور می‌افزاید: «تالاب‌ها فقط یک پهنه آبی نیستند. آن‌ها ستون‌های تنوع زیستی و منبع پایداری اقلیم محلی‌اند. احیای نورولو به معنی افزایش کیفیت زندگی در منطقه است و علاوه بر تأثیر مستقیم در معیشت ساکنان، می‌تواند گردشگران را نیز به این نقطه از کشور بکشد.»

در شرایطی که برخی مناطق مرزی با تحرکات امنیتی مواجه‌اند، دیدن پرنندگان مهاجر که دوباره روی آب تالاب فرود می‌آیند، معنایی نمادین پیدا کرده و فریاد می‌زند که زندگی ادامه دارد.

🔴۴۰ کارگاه فعال در دل بحران

پیمان آرامون، مدیرکل راه و شهرسازی استان، شاید یکی از مدیرانی باشد که این روزها بیشترین حجم فعالیت را زیر فشار مضاعف تجربه می‌کند. او می‌گوید: «جنگ رمضان نتوانست اراده ما را سست کند. ۴۰ کارگاه در حال کار هستند و مجموعاً ۶۰۰ کیلومتر راه در دست احداث داریم. میانگین پیشرفت هم بالای ۵۷ درصد است.»

آرامون تأکید می‌کند: «آذربایجان غربی یکی از نقاط مهم و راهبردی کشور است. اگر پروژه‌های راه‌در این استان متوقف شود، تجارت مرزی، لجستیک، و تردد منطقه‌ای دچار مشکل می‌شود. بنابراین فعالیت کارگاه‌های راهسازی حتی در این شرایط یک ضرورت ملی است.»

او جمله‌ای می‌گوید که شاید عصاره این گزارش باشد: «کار ما فقط ساخت جاده نیست؛ ساختن اعتماد و پایداری است.»

با گذری به آذربایجان غربی می‌توان به این نتیجه رسید که شاید در کمتر دوره‌ای چنین فشرد و کامل دیده شده باشد. تالاب‌های پرآب، مزارع سرسبز، پروژه‌های عمرانی فعال، شهروندانی که هم‌زمان مدافع کشور و سازنده آینده‌اند و دریاچه‌ای که آبی‌تر از چند سال اخیر است. دفاع همچنان ادامه دارد و زندگی، اقتصاد، کشاورزی و توسعه نیز در این استان متوقف نشده است.

در واقع، این روزها آذربایجان غربی معنای جدیدی به جمله «زندگی جاری است» داده است. زندگی، حتی در دل بحران، می‌تواند رشد کند؛ اگر مردمش ایستاده باشند.